

Markó Béla
CSATOLMÁNY

Versek, 2011–2013

bookart

A borítót tervezte
RÉSZEGH BOTOND

ISBN 978-606-8153-24-6

© *Markó Béla, 2013*

© *Bookart Kiadó, 2013*

MAGYAR KERT

*A magyar kert
nagyon magyar,
itt legfagyal-
labb a fagyal.*

*Magyar kertben
minden formás,
s mérsékelt a
formabontás.*

*Magyar kertben
magyar rigó:
magyarnak len-
ni jó, mi jó!*

*A magyar kert
sosem angol,
benne magyar
tücsök hangol.*

*A magyar kert
nem francia,
benne él Fe-
hérlófia.*

*Egyik fele
komédia,
másik fele
tragédia!*

CSAK HATVAN

Itt ülök már
a hatvanban,
s mögöttem is
csak hatvan van.

Hatvan tavasz
és hatvan nyár,
semmi sem több
a hatvannál.

Csak hatvan ősz
és hatvan tél,
alig jöttél,
s már elmentél.

Hatvanszor nyílt
és csukódott,
ennyiszor tudtam
a kódot.

Hatvan remény
és hatvan bú,
hatvan ló,
hatvan sarkantyú.

Hatvan újbor
és hatvan lomb,
hatvanszor voltam
csak bolond.

Hatvan tél
hatvan ostroma,
hatvanszor voltam
ostoba.

Hatvanszor,
vagyis kevésszer,
s abban bízom,
hogy nem ér el,

ki mindig
utánam lohol,
ha meg nem botlom
valahol.

Hatvanszor bent járt,
majd kiment,
hatvanszor sem lett
happy end.

Hatvan év csak
mint hatvan perc,
tik-tak, tik-tak,
s már félreversz.

8

Hatvan perc van
egy órában,
élek egy kakukk
torkában.

Marosvásárhely, 2011. szeptember 8.

CSATOLMÁNY

Nagyanyám fiatal volt,
amikor elcsatolták,
akkor lett nagyanyátlan
s nagyon kicsi az ország.

Illetve: nagyanyátlan?
Talán inkább apátlan,
mert apám ott lubickolt
a nagyanyám hasában.

Hát őt is elcsatolták,
s a húgát meg az öccsét,
hogy később kiegészült
az elcsatolt örökség.

A tehenet tejestől,
a tyúkot kakasostól,
elcsatolt háton csattant
szintúgy elcsatolt ostor.

S persze a malomárkot
és mindenféle dombot,
s ki minden faluban volt:
a köteles bolondot...

Három tenger kiszáradt,
eltűnt a végtelenség,
de maradt nekünk sok más
talanság és telenség.

Maradt az istenálddmeg,
bár inkább csak titokban,
s velünk maradt az Isten,
bár inkább csak szitokban.

Szívünk fölött kokárda,
mint ízes palacsinta,
vagy az is lehet, hogy már
inkább paprikás pizza.

Nagyapám nyugtalan volt,
s miután elcsatolták,
úgy döntött, hogy kezébe
veszi a saját sorsát.

Átkelt az óceánon,
keresett egy zsák dollárt,
és mind-mind hazaküldte,
de azt is elcsatolták.

Igaz, ez később történt,
addig a sok-sok dollár
átváltozott egészen,
szántóföld s erdő volt már.

10

Nyolc évig Detroitban
ő gyártotta a Fordot,
mégis hazajött végül,
bajuszkötőt is hordott.

Egész Amerikából
egy piros csörgőóra
volt az egyetlen emlék,
s felkeltünk kakasszóra.

Közben egy kis időre
még vissza is csatoltak,
és azóta sem tudjuk,
mit hoz vajon a holnap.

Nagyanyám nem békélt meg,
apámat is leszidta:
fiam, mi lett belőled,
egy бүdös kommunista?

Oláhozott is sűrűn,
mindent elvettek tőlünk,
se legelőnk, se marhánk,
se piros-fehér-zöldünk.

Nem volt már gyarmatáru,
inkább kapor vagy menta,
nagyanyám nem ismerte
a szót, hogy irredenta.

Azt is hihette volna,
valamiféle fogpor,
örök esőben ázunk,
mint pohárban műfogsor.

A múltunk fényes pityke,
s hozzávarrva a dolmány:
egy kusza megvalósít-
hatósági tanulmány.

Nagyanyám s nagyapám is
fekszik odalent holtan,
és elrothad a csontjuk
már végképp elcsatoltan.

Anyám s apám is fekszik
drága dolláros földben,
és olcsó lejes gyertyák
égnek fölöttük körben.

Évente egyszer illő
meglátogatni őket,
s nézni, hogy fűben, fában
ismét világra jönnek.

Éltek vagy haltak, úgyis
övék mindig az ország,
amely nem is tud arról,
hogymár rég elcsatolták.

Nem készült DNS-teszt,
mert nem kell igazolvány,
hogymegyszámítógépben
éppen hol vagy csatolmány.

S hiába kapsz majd papírt,
hogymeki lettél s kivi voltál,
maradsz, akárcsak eddig:
sokszoros álompolgár.

ÉG

(ballada a hatvanas évekből)

Negyvenvalahány éve
ott élt Amerikában,
s hazajött Anna néni
egy égszínkék ruhában.

Míg itt volt, nem viselt mást,
csak mindig égszínkéket,
ráncos nyakában gyöngysort,
ujjbegynyi hópihéket.

Nagyanyám húga, Anna,
egykor a falu szépe,
ne járj ilyen ruhában,
öltözz át feketébe!

Nevette Bardócz Anna
kárógó nagyanyámat,
hogy Bardócz Julianna
egészen belesápadt.

Két ifjú lány, kik sok-sok
éven át leveleztek!
Hirtelen megvénültek,
és csúnyán összevesztek.

Úgy ment el Anna néni,
hogy már nem is beszéltek,
mint gyűrt felhők, lapultak
bőröndjében a kékek.

Szerettem Anna nénit,
hozott nekem karórát,
de a tengerbe szórta
visszafelé a morzsát.

Nagyanyám is szerette
negyvenvalahány évig,
s a felhők közt ruhája
néha még visszakéklük.

Marosvásárhely, 2012. január 9.

DELIKÁT

Kodály-ország, Csontváry-ország,
Babits-ország, Karinthy-ország
verbénája és rozmaringja
egyfolytában szivárgott hozzánk.

Mint akit egyszer arrébb tettek,
itt voltunk mi, ott volt az ország,
s amikor átment a határon,
a verebet is megmotozták.

Megfoghatatlan végtelenség,
mi ott lakott a rádióban,
recsegett mindig, s alig tudott
késő este kijönni onnan.

Volt egy hazánk a rádióban,
hol minden délben harangoztak,
és éltették a szabadságot,
Kossuth Lajosnak toboroztak.

Pléhvágóval szétvágott ország,
körben mosdótál karimája,
már mindenki belemosakszik,
törülközik, s úgy néz le rája.

Fröccsen a víz a mosdótálból,
hűsít még így is, szappanostól,
kínálják piros paprikáját,
csípős lesz, aki belekóstol.

Leginkább mégis könyvek s könyvek,
mint méz a lépből, kicsorognak,
motorházból, ki tudja honnan,
s a határőrök vicsorognak.

Jön Cs.M. hírekkel, nevekkal,
borral és betűvel is bőven,
jön B.N., Z.M., s hanyattesik
K.Gy. az ítéletidőben.

Összetörik a hátizsákban
s csorog rajta a drága lekvár,
hahotázik a titkosrendőr,
szórakozik, ki rajtunk regnál.

S a többiek mind, T.J., aki
most Pécssett lokálpatrióta,
T.I., D.G., és vajon hány még,
kit elfelejtettem azóta.

Vagy Miska, aki csak levélben,
de nem hagyott soha magunkra,
s tudtuk, csak akkor lennénk bajban,
ha majd egyszer ő is megunna.

És Cs.G.-ék vagy Z.T., minek
sorolnám, tán csak Baka Pistát
teljes nevén, mert gyűrött arcát
már égi angyalok simítják.

Hozták a kolbászt, csokoládét,
folyóiratot s Delikátot,
kipirultunk s úgy szagolgattuk,
mint egy csokor pompás virágot.

Ott van még L.S., konspirálni
együtt másztunk az Istenszékre,
s ma nem ülnénk le megszusszanni
egymás mellé egy kerti székre.

K.T., G.Gy., B.E. vagy D.A.,
s Nagy Gazsi, ki értünk is lót-fut,
aztán megáll, s egy felhőn ülve
nézi, hogy hol van Olga Korbut.

Sz.L., M.B., F.L. és SZ.K.,
de úgysem tudnék teljes listát
írni sok akkori barátról,
a maiakról annál inkább.

Ajtónkon hányan bekopogtak,
összeszorított szájú lányok
bugyijukban vitték a verset,
s hoztak érte fogamzástáglót.

Egyik hazánk ízesítette
másik hazánkat, hozták, hozták
a jó érzést, hogy reánk gondol
túlfelőlről Delikát-ország.

A fene vágyik már a múltra,
de néha mégis eltöprengek,
hogy ez az egész, mint az inga,
milyen otrombán visszalengett.

Ha most a sok kezdőbetűből
a neveket kicsomagolnám,
hajba kapnának azon nyomban
Delikát-ország papír-romján.

Ki jobbra dőlt, ki balra hajlott,
s lehet, hogy ez rendjén is volna,
csak ne szórnák a sót s a borsot
a leves helyett mind a porba.

Ne zsidózna, ne magyarozna,
ne oláhozna, ne tótozna,
hanem egy kilyukadt országot
legalább így-úgy befoltozna.

Egyik hazámnak nincsen íze,
másik hazámban nincsen fűszer,
megfagyott mutató vagyok csak,
elromlott a szeretet-műszer.

Marosvásárhely, 2012. január 18.

M. KIR. POSTA

Magyar királyi postán
magyar királyi bélyeg,
anyámék néhány évig
magyar világban éltek.

Alig volt négy esztendő,
mégis sokszor beszéltek,
hogy nem messzire tőlük
kettészakadt a térkép.

Ők szerencsére éppen
a jó oldalra estek,
apámat besorozták,
s láthatta Budapestet.

Még nem ismerték egymást,
anyámat Kolozsvárott
morzézni tanították,
ő is világot látott...

S hogy beteg volt a lába,
hazaküldték apámat,
sokszor fájtatta később,
és elég könnyen fáradt.

Anyám postáskisasszony?
Nevetni tudnék rajta,
de mostanában már nem
vagyok nevetős fajta.

Régebb sokat kacagtunk,
amikor elmesélte,
hogy milyen különös volt
akkor a világvége.

A sírás nem segített,
hát inkább csak neveltünk,
hogy itt vagyunk még mindig,
s tán máshol kéne lennünk.

Mert légiriadó volt,
és már vonatra ültek,
s a hasadozó égen
nagy bombázók repültek.

Idő előtt kiindult
a vonat Kolozsvárról,
rázkódtak, kanyarogtak,
és féltek a haláltól.

Az állomás már égett,
s az ég le sem szakadt még,
úgy tűnt, megölnek engem,
mielőtt megfogannék.

Nem volt ahova bújni
a rémült szerelvényben,
s a nyílt pályáról nézték,
hogy ördög van az égben.

Mégis megúsztam akkor,
pedig még nem is éltem,
idegen gyermeksírás
volt csak anyám szívében.

S magyar királyi rend volt
abban a szörnyű bajban,
ernyőjét elvesztette
a pokoli zavarban,

de majd Sepsiszentgyörgyön,
mikor végül leszálltak,
bejelentette, persze,
az eltűnt értéktárgyat,

s csodák csodája, néhány
nap múlva hazahozta
anyám esernyőjét a
magyar királyi posta.

Nem a tragédiáért,
csupán ezért mesélte,
s volt a szemében egy kis
magyar királyi béke.

A világ már esett szét,
s még működött a rendszer,
mert meghaltunk talán, de
az ernyőnk nem vészett el.

(Apám egy konyhaszéken
a lábát borogatta,
káromkodott, s attól félt,
valaki kirúgatja.)

Bombáztak összevissza,
bombáztattuk magunkat,
de ernyőnk kinyitottuk,
s a bombák arra hulltak.

Magyar királyi rendből
csak egy király hiányzott,
majd boríték sem volt már,
s a bélyeg is elázott.

Vidám postáskisasszony
morzézik fent a mennyben,
s mint talált tárgyat, úgy néz
most onnan fentről engem.

(Apám egy égi széken
a lábát borogatja,
káromkodik, s attól fél,
egy angyal kirúgatja.

Anyám ha megpihenhet,
ahelyett hogy ledőlne,
inkább egy könyvet olvas:
Szent Péter esernyője.)

Marosvásárhely, 2012. január 24.

TARTALOM

<i>MAGYAR KERT</i>	5
CSAK HATVAN	7
CSATOLMÁNY	9
ÉG	13
DELIKÁT	15
M. KIR. POSTA	19
KÖLTŐK	23
FAKARD	26
bedo1922	29
ZSARNOKVÉR	31
RETRÓ	33
SZINOPSZIS	36
SPORTVERS	38
ROSSZ PÉNZ	41
 <i>MAGYAR DRÁMA</i>	 45
KÖZ	47
FÉLÁLOM	49
HAMU	52
RÉSZLETKÉRDÉS	55

ERKÉLY	58
SCHERZO	60
HATÁRSÁV	62
KÉS	65
TÉL	66
ÓPERENCIA	69
NINCS	70
DRAKULA	73
MAGYAR BÁNAT	75
ÖSSZEG	77
EREDET	79
SECOND HAND	81
ÚGY KÉPZELEM	83
IDŐZÓNA	85
CYMBALUM MUNDI	87
LÁTHATÁS	89
PRÓBA	92
VILÁGTALAN	94
ÍTÉLET	96
RÁCS	98

A kiadásért felel a Bookart Kiadó igazgatója
Megjelent 6,5 ív terjedelemben Jenson betűtípussal szedve
90 g-os Munken Print Cream papíron
Szerkesztette Kovács András Ferenc
Tipográfia és kötésterv Hajdú Áron
Tördelő Hajdú Krisztina
Műszaki vezető Császár Csilla
Készült a csíkszeredai Alutus Rt. nyomdájában
Felelős vezető Hajdú Áron igazgató